

ЗАРУБІЖНИЙ ДОСВІД ПРОГНОЗУВАННЯ ПОКАЗНИКІВ РИНКУ ПРАЦІ ДЛЯ СФЕРИ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Анотація. У статті проаналізовано зарубіжний досвід забезпечення механізму прогнозування показників для сфери вищої освіти. Визначено, що прогнозування здійснюється на загальнодержавному, регіональному рівнях інституціями державного і приватного сектору. У багатьох країнах ЄС прогнозують ринок праці та професійні навички, виявляють попит й невідповідність наданих компетенцій затребуваним. Узагальнено організаційні підходи до забезпечення системи прогнозування ринку праці й навичок.

Ключові слова: прогнозування, ринок праці, навички, вища освіта.

JEL classification: J24, J44, J21, I21.

Табл. 1. Літ. 25.

На сучасному етапі реформування в економічній, освітній та соціальних сферах в Україні привертають увагу проблеми, які зумовлені недосконалістю механізмів взаємодії освіти і ринку праці та неузгодженістю дій між відповідальними й зацікавленими сторонами. Дослідники Інституту стратегічних досліджень зіставили рейтингові оцінки розвитку людського капіталу та економіки й дійшли висновку, що у нашій країні спостерігається значний розрив між високими показниками розвитку людського капіталу та його нереалізованістю в економічній діяльності [1]. Про очевидну наявність проблеми свідчить, зокрема, статистика про те, що із загальної кількості зареєстрованих безробітних у 2015 році випускників ВНЗ майже 40 % мали освітньо-кваліфікаційний рівень молодшого спеціаліста, кожен четвертий – спеціаліста, 18 % – магістра та майже 19 % – бакалавра [2]. Щодо країн-учасниць Болонського процесу, протягом 2008–2013 рр. за респондентами із вищою освітою спостерігалась у середньому така ситуація: 4 країни мають

коефіцієнт безробіття від 20 до 30 % (Кіпр, Боснія та Герцеговина, Греція та Іспанія), від 10 до 20 % – двадцять країн та решта до 10 % [3, с. 184]. З огляду на це, країнами-учасницями ЄС провадяться різні заходи щодо прогнозування ринку праці та компетенцій, які має надавати освіта, та на підставі цього формуються стратегії розвитку. На даний момент, коли вектором освітньої державної політики в Україні має стати перехід від моделі державного замовлення до моделі бюджетного фінансування здобувача вищої освіти, постає нагальна проблема визначення обґрунтованого механізму формування оптимальної потреби у фахівцях з вищою освітою. Приєднуємось до думки, що, враховуючи євроінтеграційні процеси України, насамперед, варто звернутись до досвіду європейських країн у вирішенні досліджуваного питання [4].

Питання прогнозування ринку праці для сфери освіти в Україні розглядаються вченими Національного інституту стратегічних досліджень та інституту демографії та соціальних досліджень, також такими вченими як: Е. Лібанова,

В. Яблонський, О. Вишнеvsька, Н. Мосьпан, Л. Ільїч, Л. Яценко, Л. Лавриненко, В. Куценко. Досвід країн ЄС висвітлено у працях: Christian Lutz., Martin Distelkamp., Zukersteinova A., Strietskallina O., Feiler L., Pollard E., Williams M., Hillage J., Cummings J., Lain D. та інших.

Ціль статті – визначити підвалини прогнозування ринку праці та навичок у зарубіжних країнах для оптимізації напрямів розвитку вищої освіти.

Як впливає зі змісту документу ЄС «Стратегія інтелектуального, сталого та інклюзивного зростання «Європа 2020 року» [5], менш ніж одна особа у віці від 25 до 34 років має вищу освіту у порівнянні з 40 % у США та більш ніж 50 % в Японії, тому акцентовано увагу на стратегії співпраці у сфері освіти та професійної підготовки усіма зацікавленими сторонами. Це, зокрема, повинно призвести до впровадження принципів «навчання впродовж життя». Одним із пріоритетних напрямів розвитку визначено ресурсоефективність. Положення Білої книги Європейської комісії, до 2025 р. (2017 р.) передбачають спрямування основних зусиль на збільшення робочих місць, збільшення інвестицій у цифрові технології, транспортну та енергетичну інфраструктуру [6, с. 7]. У країнах ЄС дослідженням питань прогнозування ринку праці займаються різні структури: державні установи, заклади освіти, три- двосторонні структури соціального партнерства або організації роботодавців та інші. Останніми роками спостерігається перехід від проведення широкомасштабного аналізу потреб у кваліфікаціях на національному рівні до аналізу затребуваних кваліфікацій на регіональному й місцевому рівнях і навіть на рівні підприємств, унаслідок чого поряд із великими державними структурами виникають невеликі приватні структури, які займаються такими дослідженнями й розробками, що відповідають тенденціям регіоналізації систем професійної освіти і навчання [7].

Для визначення механізмів регулювання вищої освіти з ринком праці в ЄС були вивчені та проаналізовані звіти Європейської Комісії, які широко висвітлюють цю проблему: Європейський простір вищої освіти в 2015 (The European Higher Education Area in 2015: Bologna Process Implementation Report), Модернізація вищої освіти в Європі: доступ, навчання (утримання, збереження) та працевлаштування (Modernisation of Higher Education in Europe: Access, Retention and Employability 2014), Структурні показники моніторингу системи освіти та підготовки в Європі (Structural Indicators for Monitoring Education and Training Systems in Europe 2015) із застосуванням інтегрованого підходу [8]. Вивчення даних звітів вказує на те, що основною метою політики регулювання взаємодії вищої освіти з ринком праці в ЄС є поліпшення перспектив працевлаштування випускників ВНЗ. Загальна картина про місце працевлаштування у системі вищої освіти у даних звітах формується на основі прикладів як з боку попиту, так і з боку пропозиції.

Беручи до уваги, що метою ВНЗ є реагування на потреби ринку праці, постає питання, де ВНЗ можуть знайти відповідну інформацію про ринок праці. Виділяють два найпоширеніші канали інформації: з одного боку, результати прогнозування відповідальних структур стосовно ринку праці та навичок, і з іншого – участь представників ринку праці в управлінні вищою освітою. Визнаним способом, що гарантує отримання адекватних навичок і необхідних компетенцій випускниками, є включення програм стажування до навчальних програм вищої освіти. Послуги профорієнтації також можуть забезпечити студентів важливими компетенціями для пошуку роботи [9, с. 196]. На підставі проведеного дослідження узагальнено елементи механізму регулювання взаємодії сфери вищої

освіти з ринком праці у зарубіжних країнах за такими складовими.

1. Співпраця між роботодавцями та ВНЗ.

Бухарестське Комюніке [10, с. 7] визначає співпрацю між роботодавцями та ВНЗ як важливий інструмент для підвищення можливостей працевлаштування випускників ВНЗ. Послуги консультування або залучення роботодавців та представників бізнесу на різних етапах розробки та оцінки навчальних програм вищої освіти є прямим і водночас децентралізованим механізмом, через який інформація про ринок праці може бути включена у сферу вищої освіти. Основними способами долучення роботодавців є:

- участь в акредитації та оцінці програм вищої освіти;
- розробка та перегляд освітніх програм;
- створення спеціальних освітніх програм деякими країнами, що признані, головним чином, для задоволення потреб роботодавців. Такі навчальні програми, розроблені в тісній співпраці з роботодавцями (професійний диплом в Албанії, ступінь професійного бакалавра у Франції, базові ступені у Великобританії (Англія, Уельс і Північна Ірландія). В Ірландії в рамках програми ІКТ роботодавці беруть участь у розробці та виконанні конкретних програм для ліквідації прогалів у навичках в економіці;
- включення роботодавців до керівних органів ВНЗ, у 18-ти країнах ЄС це є обов'язковим. Крім того, в деяких країнах роботодавці також включені до різних національних (наприклад, в Хорватії, Франції, Німеччини, Польщі, Словенії, Швеції та Великобританії (Шотландія)), регіональних (наприклад, в Італії) або секторних (наприклад, в Чорногорії) органів управління. [11, с. 45–49];
- механізми фінансування уряду, якими він може заохочувати одну або обидві сторони до участі у співпраці. Варто зауважити, що проекти універ-

ситетського ділового співробітництва отримують державне фінансування в переважній більшості країн ЄПВО (країн Європейського простору вищої освіти), всіх країн, які є учасниками Болонського процесу в області вищої освіти. Ряд країн (наприклад, Хорватія, Данія, Македонія, Ісландія та Норвегія) встановили спеціальні інноваційні фонди, з яких безпосередньо фінансуються проекти університетського ділового співробітництва. В якості альтернативи спеціалізовані державні установи можуть отримати завдання з фінансування таких проектів (наприклад, в Бельгії (Фламандська громада), Швеції та Швейцарії). У Швеції уряд також фінансує інноваційні відділення в деяких університетах;

- інноваційні ваучери, які, зокрема, використовують Ірландія та Ліхтенштейн, щоб полегшити співпрацю між підприємствами та ВНЗ [11, с. 45–49].

2. Включення результатів прогнозів ринку праці до урядових заходів.

Існує обернена залежність між рівнями освіти та безробіття, що не відповідає цілям створення ЄПВО (європейський простір вищої освіти). Фактично, в одній третині країн, за наявними даними, випускники з вищою освітою не мають безпечнішої позиції на ринку праці. По-перше, у колишній Югославській Республіці Македонія, Грузії, Албанії, Туреччині та Молдові випускники вищої освіти фактично опинилися в гіршому становищі на ринку праці: вони стикаються з більш високим рівнем безробіття, ніж їхні однолітки з низьким рівнем освіти. У чотирьох країнах (Грузія, Албанія, Туреччина та Молдова) молоді люди з найнижчим рівнем освіти мають найвищі шанси знайти роботу. Таким чином, вищі рівні освіти корелюють з більш високим рівнем безробіття. Серед зазначених країн існують системи з відносно низьким рівнем загального рівня безробіття та низьким рівнем нерівності в освіті (наприклад, Молдо-

ва) а також країни з відносно високим рівнем безробіття разом з високим рівнем нерівності на користь низькокваліфікованих фахівців.

Другу групу складають Греція, Боснія та Герцеговина, Сербія, Хорватія, Кіпр, Португалія та Румунія. У цих країнах випускники вищої освіти стикаються з більш високим рівнем безробіття, ніж молоді люди з середнім рівнем освіти, а в деяких випадках навіть мають найгірші позиції на ринку праці з точки зору перспектив працевлаштування (у Боснії та Герцеговині, Сербії та Румунії). Таким чином, для цієї групи справджується закономірність, що здобуття вищої освіти не призводить до більш безпечної позиції на ринку праці. Іншими словами, це країни, де вища освіта не може забезпечити захист молодих людей від наслідків кризи. Проте на відміну від першої групи, рівень безробіття високоосвічених громадян в цих країнах з початку 2008 року (початок економічної кризи) значно зріс. Загалом у період з 2008 по 2013 рік безробіття високоосвічених молодих людей в країнах ЄПВО зросло більш ніж на 10,4 % щорічно, причому найвищі темпи зростання зареєстровані на Кіпрі (36,2 %), в Греції та Іспанії (21,9 %). Порівняно з тими, хто має кваліфікацію середнього рівня, ситуація з вищою освітою найбільше погіршилася в Боснії та Герцеговині, Румунії та Чорногорії [3, с. 182].

Більшість країн, які проводять прогнози ринку праці, докладають значних зусиль, щоб отримані результати були враховані до заходів урядів під час планування фінансування освіти на державному рівні. В одинадцяти країнах інформація про ринок праці використовується для визначення квоти реєстрації або для фінансування державою бюджетних місць у вищій освіті. В інших країнах такі прогнози враховують під час прийняття рішення про акредитацію нових навчальних програм і/або при адаптації змісту існуючих програм

до потреб ринку праці. У Німеччині, наприклад, ВНЗ опираються на прогнози ринку праці у плануванні програм і наданні професійної орієнтації. Крім того, прогнози ринку праці використовуються для визначення пріоритетних областей для додаткового фінансування (Ірландія, Польща і Швеція). В той час як центральні органи не завжди систематично використовують інформацію про ринок праці, ВНЗ покладаються на них при плануванні програм або наданні послуг профорієнтації [9, с. 42–43]. У більшості країн ЄПВО прогнозування ринку праці проводиться регулярно на національному рівні, іноді додатково до регулярних місцевих прогнозів. Немає прогнозування ринку праці в Албанії, Андоррі, Боснії та Герцеговині, Угорщині, Ліхтенштейні та Португалії. Приблизно в одній третині країн ЄПВО регулярний моніторинг ринку праці здійснюється також на регіональному рівні [11, с. 45–49].

Прогнозування ринку праці передбачає оцінку очікуваної майбутньої кількості робочих місць, доступних в економіці (у середньостроковій або довгостроковій перспективі) та необхідних особливих вмінь, навичок або кваліфікаційних вимог. Потреби прогнозних навичок доповнюються прогнозами кількості людей (пропозиції) з конкретними навичками. Зіставлення попиту та пропозицій може свідчити про потенційні диспропорції або невідповідність рівня підготовки здобувачів майбутнім очікуванням ринків праці [12, с. 11–12].

Незважаючи на існуючі обмеження [13], прогнозування ринку праці є поширеним способом визначення його потреб з позиції попиту та пропозиції навичок й компетенцій. Цей процес, як правило, здійснюється з метою надання допомоги різним зацікавленим сторонам: працівникам, роботодавцям, студентам і батькам, соціальним партнерам та політикам для прийняття обґрунтованих рішень та вчинення

відповідних дій щодо ринку праці. Прогнозування ринку праці може використовуватись у плануванні, наприклад, навчальних програм, визначенні кількості державних місць або розміщенні державного фінансування. З іншого боку, керівництво й інформаційні служби можуть використовувати дані про ринок робочої сили, щоб спрямовувати (потенційних) студентів до галузей, за якими існує дефіцит кваліфікації. Прогнозування ринку праці, зазвичай, проводиться відповідно до професійного та кваліфікаційного рівня [12].

Прогнозування ринку праці здійснюється, як правило, регулярно, з певними інтервалами. Спеціальне прогнозування відбувається в освітніх системах 17-ти країн. Прогнозування ринку праці не проводиться в Бельгії (німецькомовна спільнота), Хорватії чи Сербії. Проте у Сербії регулярно проводяться опитування щодо майбутніх потреб ринку праці серед роботодавців. Близько половини країн, які проводять прогнозування ринку праці, враховують результати при плануванні освіти на вищому державному рівні. У Латвії, Литві, Фінляндії, Великобританії (Шотландія), Норвегії, Чорногорії та колишній Югославській Республіці Македонії інформація про ринок праці використовується для визначення квот на реєстрацію чи виділення кількості державних місць у деяких чи всіх вищих навчальних закладах. У Бельгії (французьке співтовариство), Франції, Польщі, Португалії, Румунії, Швеції та Великій Британії прогнози враховуються при створенні або акредитації нових навчальних програм та/або адаптації змісту існуючих програм до ринку праці.

Потреби деяких країн також свідчать, що прогнозування ринку праці використовується для визначення пріоритетних напрямків для додаткового фінансування (наприклад, у Болгарії та Ірландії). Тим не менше, хоча центральна влада не завжди систематично вико-

ристовує інформацію про ринок праці, вищі навчальні заклади (іноді в співпраці з центральними органами влади) використовують їх у плануванні програм або при наданні професійної орієнтації (наприклад, У Бельгії (фламандська громада) та Естонії).

На сьогодні збільшується кількість країн, для яких системне прогнозування ринку праці стає пріоритетним. Наприклад, Португалія намагається встановити регулярне прогнозування ринку праці на національному рівні, змінивши існуючу тимчасову практику прогнозування. Крім того, нещодавно Румунія запровадила вимогу щодо акредитації для нових навчальних програм: вищі навчальні заклади тепер повинні надати докази того, що запропоновані навчальні програми відповідають потребам ринку праці. Також країни докладають зусиль, щоб використовувати прогнозування ринку праці для централізованого планування. У Болгарії правки та доповнення до Закону про вищу освіту передбачають додаткове фінансування для областей, визначених як пріоритетні щодо соціально-економічного розвитку країни. Передбачається визначення двох видів пріоритетних напрямків: «пріоритетні сфери діяльності», які є галузями, де існує потреба в підготовці висококваліфікованих фахівців і «захищені програми/спеціальності», які також є необхідними для економічного та соціального розвитку Болгарії, але існує брак людей, що навчаються в цих сферах [14]. Отже, у таблиці згруповано досвід окремих країн щодо їх досвіду прогнозування ринку праці.

Таким чином, у європейській країнах забезпечується постійний моніторинг ринку праці щодо кількості працівників, їх компетенцій та кваліфікаційних навичок відповідно до змістового наповнення державних стратегічних програм. Долучаються до процесу прогнозування різні інституції на різних рівнях.

Огляд умов дослідження ринку праці в розрізі окремих країн ЄС

№ з/п	Характеристика заходів країни щодо вирішення питань взаємозв'язку ринку праці й освіти
1	<p align="center">Польща</p> <p>Обов'язок діагностування попиту за кваліфікаціями на регіональному і місцевих ринках праці покладається на державні служби зайнятості. Моніторинг дефіциту і надлишку зайнятості проводиться регіональними (воєводськими) службами зайнятості за дорученням регіонального уряду. Міністерство сім'ї, праці та соціальної політики є головним органом щодо прогнозування навичок [15]</p>
2	<p align="center">Чехія</p> <p>Створені галузеві ради для моніторингу ринку праці; оцінки галузевих навичок; підтримки та співпраці зі школами та навчальними закладами. Оцінюється співставлення ринку праці між потребами та пропозицією кваліфікованої робочої сили для певних освітніх груп на наступні п'ять років. Моніторинг вакансій проводиться Міністерством праці та соціальних справ, яким надається детальна інформація про структуру та тенденції вакансій. Національним інститутом освіти розроблено «Інформаційну систему щодо стану випускників на ринку праці» (ISA) [16]</p>
3	<p align="center">Румунія</p> <p>Очікування з необхідних навичок формуються урядовими міністерствами та відомствами: Міністерством освіти і Міністерством праці та соціальної справедливості. Дані про навички збираються Національним Інститутом статистики, який їх обробляє та готує статистику про ринок праці (включаючи дані, що стосуються навичок). Оцінювання та прогнозування навичок проводиться Національною комісією з прогнозування [17]</p>
4	<p align="center">Фінляндія</p> <p>Існує мережева взаємодія між навчальними закладами й організаціями регіонального розвитку, оскільки вона дозволяє усунути дублювання підготовки й навчання за однаковими спеціальностями і «перевиробництво» фахівців, незатребуваних на ринку праці. Ефективним механізмом соціального діалогу освіти із роботодавцями є різноманітні спільні органи управління (ради, комісії тощо). Такі неформальні структури формуються у випадку введення нових спеціальностей навчання або у разі змін у конкретному секторі економіки, коли потрібно оновити навчальні програми [18]</p>
5	<p align="center">Великобританія</p> <p>Дослідженням ринку праці займається Інститут досліджень зайнятості шляхом дослідження і консультування з питань працевлаштування та HR за низкою підходів, щоб забезпечити розуміння та підтримку політиків та практиків [19]. Замовниками результатів досліджень є Європейська Комісія, Європейський Парламент, Європейський фонд удосконалення умов життя та праці (Eurofound), Європейський центр розвитку Професійної підготовки (Cedefop), Європейського агентства з питань безпеки та охорони праці (EU-OSHA) та Міжнародної організації праці. [20]. Агентство зі статистики вищої освіти (The Higher Education Statistics Agency) збирає та публікує детальну інформацію про розвиток сектору вищої освіти у Великобританії [21]</p>
6	<p align="center">Німеччина</p> <p>Розробляються два незалежних кадрових прогнози за різними моделями. Модель Interindustry Forecasting Germany – в Інституті досліджень економічної структури, за якою досліджуються зміни структури економіки. Модель включає загальний прогноз зайнятості, прогноз у розрізі професій і кваліфікацій (рівень компетенції), а також прогноз пропозицій на ринку праці [22]. Дослідженням змін у професіях й уміннях займаються два інститути: Федеральний інститут професійної освіти та навчання й Інститут досліджень з питань ринку праці та професій при Федеральному агентстві зайнятості. Німецький досвід базується на спільній роботі міністерств освіти окремих земель з Торгово-промисловими палатами, які представляють інтереси роботодавців.</p>
7	<p align="center">Франція</p> <p>Використовується значна кількість механізмів, технік і методів прогнозування затребуваності кваліфікацій на національному, регіональному й галузевому рівні та на окремих підприємствах. Функціонують регіональні обсерваторії з питань навчання/зайнятості на регіональному й територіальному рівнях, результати досліджень яких використовуються регіональними органами влади і структурами освіти для розробки нових траєкторій навчання й закриття курсів, які не відповідають сучасним потребам [23; 24]</p>

№ з/п	Характеристика заходів країни щодо вирішення питань взаємозв'язку ринку праці й освіти
8	<p align="center">Бельгія</p> <p>Існує програма стратегічних досліджень ринку праці, за якою щорічно готується ряд звітів, які містять необхідну інформацію про економічну й соціальну ситуацію в країні, опис конкретної професії або групи професій [23; 25]</p>
9	<p align="center">Данія</p> <p>Моніторинг ринку праці й зайнятості здійснює Міністерство праці й структури, що перебувають у його підпорядкуванні, які проводять аналіз ситуації з позиції «пропозиції» та Міністерством бізнесу й промисловості аналізуються тенденції й потреби з позиції попиту на ринку праці. Проблемами моніторингу й прогнозів також займається ряд інших державних і приватних структур, таких як Центральне статистичне бюро Данії, Данський технологічний інститут (зміни ситуації у сфері зайнятості, затребуваності професій і професійному навчанні), Данська економічна рада (комплексний аналіз економіки, зміна структури заробітної плати тощо), Економічна рада з питань робочого руху, ряд вищих навчальних закладів, а також соціальні партнери [23]</p>

Складено авторами на підставі: [15; 16; 17; 18; 19; 21; 22; 23; 24; 25].

Освітня політика зарубіжних держав спрямована на забезпечення достатньої пропозиції на ринку освітніх послуг шляхом підтримки попиту на професійну підготовку. Основними рисами моделей взаємодії освіти і ринку праці є формування єдиного механізму забезпечення співпраці (закріпленого на законодавчому рівні) за умов відповідного фінансування з різних джерел та спільна відповідальність за формування майбутнього. Прогнозування ринку праці у різних країнах забезпечується відповідними національними органами (самостійними, структурними підрозділами урядових міністерств та відомств, науковими установами) шляхом здійснення системи

заходів у загальному механізмі прогнозування: опитування роботодавців; опитування випускників; моніторинг вакансій; створення регіональної та місцевої мережі формування баз даних про потреби ринку праці; аналіз невідповідності професій пріоритетним галузям економіки; створення спільних органів управління, до повноважень яких входить узгодження компетенцій відповідно до затребуваних ринком професій. Україні належить поступово вводити окремі розглянуті елементи, оскільки використання конкретної форми партнерства залежить від культурних, історичних, інституційних особливостей країни та її соціально-економічного рівня.

Список використаних джерел

1. Аналітична доповідь «Безпекові виміри освітньої політики: світовий досвід і українські реалії». – Національний інститут стратегічних досліджень. – К., 2017. – 67 с. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.niss.gov.ua/articles/2639/>.
2. Пропозиція робочої сили та попит на неї. Статистичні таблиці та графічні матеріали (оновлено 02.11.15) // Державна служба зайнятості [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.dcz.gov.ua/statdatacatalog/document?id=350802>.
3. European Commission/EACEA/Eurydice. The European Higher Education Area in 2015: Bologna Process Implementation Report // Luxembourg: Publications Office of the European Union. 2015 – С. 184, 21.08.2017 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://media.ehea.info/file/2015_Yerevan/73/3/2015_Implementation_report_20.05.2015_613733.pdf.

4. *Lisogor L.* European Experience of Skills Anticipation: Lessons for Ukraine / L. Lisogor // Демографія та соціальна економіка. – 2015. – № 1 (23). – С. 163–172. – doi: 10.15407/dse2015.01.163.

5. Europe 2020 A European strategy for smart, sustainable and inclusive growth // European Commission Brussels, 3.3.2010., 21.08.2017 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://ec.europa.eu/eu2020/pdf/COMPLET%20EN%20BARROSO%20%20%2007%20-%20Europe%202020%20-%20EN%20version.pdf>.

6. European Commission. White paper on the future of Europe Reflections and scenarios for the EU27 by 2025 // Brussels, 1.3.2017. – С. 7, 21.08.2017 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?qid=1488202961906&uri=CELEX:52017DC2025>.

7. *Карпенко М. М.* Кореляція ринків праці й освіти в Україні: актуальні проблеми та шляхи їх розв'язання в руслі реформування вітчизняної освіти / М. М. Карпенко // Серія «Гуманітарний розвиток» № 25, 21.08.2017 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.niss.gov.ua/content/articles/files/korelyasia_runkiv-6f796.pdf.

8. *Ogneviuk V.* Scientific direction of integrated research of education – osvitologiya / V. Ogneviuk, S. Sysoieva // Неперервна професійна освіта: теорія і практика, 2014. – Вип. 1–2. – С. 5–13.

9. European Commission/EACEA/Eurydice, 2015. The European Higher Education Area in 2015: Bologna Process Implementation Report. Luxembourg: Publications Office of the European Union. – 304 p. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://eacea.ec.europa.eu/education/eurydice/documents/thematic_reports/182EN.pdf.

10. Коммюнике Конференции министров Европейского пространства высшего образования, г. Бухарест, Румыния, 26-27 апреля 2012 года. 2012, 04.10.17 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://euroosvita.net/prog/data/attach/1851/bucharest_com.pdf.

11. *Мосьпан Н.* Механізми регулювання взаємодії вищої освіти з ринком праці в європейському союзі / Н. Мосьпан // Освітлогія. – 2016. – № 5. – С. 45–49.

12. European Commission/EACEA/Eurydice, 2014. Modernisation of Higher Education in Europe: Access, Retention and Employability 2014. Eurydice Report. Luxembourg: Publications Office of the European Union. – 87 p. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://eacea.ec.europa.eu/education/eurydice/documents/thematic_reports/165EN.pdf.

13. Освіта й наука в інноваційному розвитку сучасної Європи : зб. наук.-експерт. матеріалів / за заг. ред. С. І. Здіорука. – К. : НІСД, 2014. – 124 с. (Сер. «Гуманітарний розвиток», вип. 2).

14. European Commission/EACEA/Eurydice. Structural Indicators for Monitoring Education and Training Systems in Europe 2015 // Eurydice Background Report to the Education and Training Monitor 2015. Eurydice Report., Luxembourg: Publications Office of the European Union. 2015, 21.08.2017 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://eacea.ec.europa.eu/education/eurydice/documents/thematic_reports/190EN.pdf.

15. Skills anticipation in the Poland – 04/2017 // skills panorama, 21.09.2017 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://skillspanorama.cedefop.europa.eu/en/analytical_highlights/skills-anticipation-poland.

16. Analytical Highlights. Czech Republic: Mismatch priority occupations – 10/2016 // skills panorama, 20.09.2017 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://skillspanorama.cedefop.europa.eu/en/analytical_highlights/czech-republic-mismatch-priority-occupations.

17. Skills anticipation in Romania – 04/2017 // skills panorama, 20.09.2017 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://skillspanorama.cedefop.europa.eu/en/analytical_highlights/skills-anticipation-romania.

18. Олейникова О. Социальное партнерство в сфере профессионального образования Финляндии / О. Олейникова // Центр изучения проблем профессионального образования, 21.08.2017 [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://www.cvets.ru/SPart/SP-Finn.pdf>.

19. What we do // IES Institute for employment studies, 21.08.2017 [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://www.employment-studies.co.uk/what-we-do>.

20. Pollard E., Williams M., Williams J., Bertram C., Buzzeo J., Drever E., Griggs J., Coutinho S. How should we measure higher education? A fundamental review of the Performance Indicators – Part Two: The evidence report // IES Institute for employment studies. Higher Education Funding Council for England (HEFCE). Nov 2013, 21.08.2017 [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://www.employment-studies.co.uk/resource/how-should-we-measure-higher-education-fundamental-review-performance-indicators-part-two>.

21. HESA // HESA, 21.08.2017 [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <https://www.hesa.ac.uk/>.

22. Christian Lutz., Martin Distelkamp., Bernd Meyer., Marc Ingo Wolter. Forecasting the Interindustry Development of the German Economy: The Model INFORGE // GWS Discussion paper 2003/2, 21.08.2017 [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://www.gws-os.com/discussionpapers/gws-paper03-2.pdf>.

23. Карпенко М. М. Європейський досвід планування підготовки вищими навчальними закладами затребуваних спеціалістів. Аналітична записка / М. М. Карпенко // Національний інститут стратегічних досліджень. Відділ гуманітарної політики, 21.08.2017 [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://www.niss.gov.ua/articles/1406/>.

24. A Skilled Workforce for Strong, Sustainable and Balanced Growth: A G20 Training Strategy // International Labour Office – Geneva, 2010, 21.08.2017 [Электронный ресурс]. – Режим доступа: http://www.ilo.org/wcmsp5/groups/public/---dgreports/---integration/documents/publication/wcms_151966.pdf.

25. Олейникова О. Прогнозы потребности в умениях и профессиональное образование и обучение – опыт ЕС / О. Олейникова, А. Муравьева // Центр изучения проблем профессионального образования, 21.08.2017 [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://www.cvets.ru/Modules/SNA-EC.pdf>.

O. CHUMAK, O. BRYNIUK

FOREIGN EXPERIENCE IN FORECASTING THE LABOUR MARKET INDICATORS FOR HIGHER EDUCATION

Summary. *The purpose of the article is to determine the basis of forecasting the labour market and skills in foreign countries in order to optimize the directions of the development of higher education. The foreign experience of ensuring the mechanism of prediction of indicators for the sphere of higher education has been analysed in the article. It is determined that forecasting is carried out at state and regional levels by public and private sector institutions. Occasionally, labour market forecasting is used to identify priority areas for additional funding. It has been found that in the EU countries research on labour market forecasting is conducted on a regular basis (less often on a temporary basis) by different state and non-state structures, studying indicators of the labour market and professional skills, revealing the demand and the*

mismatch of the competencies that are in demand. Another source of information about the labour market for HEIs is the participation of representatives of the labour market in higher education management (counseling, development, accreditation and evaluation of curricula). The state funding of university business cooperation projects in the vast majority of European higher education area countries plays an important role. As a result of the EU documents studying, it has been founded that there is a reverse relationship between levels of education and unemployment, which does not correspond with the objectives of creation of a European higher education area. In fact, in one third of countries, according to available data, graduates with a higher education do not have a more secure position on the labour market. Therefore, most countries are making significant efforts to ensure that the results of the labour market forecast are taken into consideration in government measures in the planning of education at the state level. The article systematises the organizational approaches of providing a system of labour market forecasting or qualification skills in different European countries. It is revealed that the aim of the educational policies of foreign countries is to provide an adequate supply on the educational services market by supporting demand for professional training. Based on the studied foreign experience, conclusions were made to improve this issue in Ukraine in order to forecast the financial support for the students' training.

Keywords: *forecasting, labour market, skills, higher education.*